Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Muistio SM1922956

11.09.2019 Numerotta

Poliisin toimialan esittely HaV (O 18/2019 vp)

Hallintovaliokunta on pyytänyt mahdollisimman kattavaa kokonaiskuvaa sisäministeriön ja eri osastojen toimialasta ja tehtävistä. Lisäksi pyydetään kuvaamaan osaston toimialan keskeiset ajankohtaiset haasteet sekä resurssitilanne (henkilöstö, toimitilat, ICT ym.). Lisäksi asiantuntijalausunnoissa on pyydetty tuomaan esiin, miten eduskunnan sisäisen turvallisuuden selonteon käsittelyn yhteydessä esittämässä kannanotossa todettujen toimenpiteiden toteuttaminen etenee.

***Poliisiosastosta**:* Poliisiosaston päätehtävänä on valmistella poliisia koskevaa lainsäädäntöä, ohjata ja valvoa Poliisihallitusta ja poliisin toimialaa sekä valmistella poliisin toimialaan kuuluvat kansainväliset ja EU-asiat. Poliisiosastolla käsitellään Poliisihallituksen alaista poliisihallintoa ja rikostorjuntaa sekä yleistä järjestystä ja turvallisuutta, lupahallintoa, ampuma-aseita, arpajaishallintoa ja rahapelipolitiikkaa sekä yksityistä turvallisuusalaa sekä poliisia koskevia kansainvälisiä asioita.

Poliisiosasto vastaa Poliisihallituksen ja sen alaisen poliisihallinnon toimialan kansallisesta säädösvalmistelusta ja turvaa poliisin toimintaedellytyksiä sisäisen turvallisuuden ylläpitämiseksi muissa valtioneuvoston lainsäädäntöhankkeissa sekä politiikkaohjelmissa. Kansallisten lakihankkeiden lisäksi poliisiosasto vastaa toimialansa alemman asteisten säädösten eli valtioneuvoston ja sisäministeriön asetusten valmistelusta. Tehtäviin kuuluu myös poliisi toimialan strategista kehittämistä ja seurantaa, politiikka- ja toimenpideohjelmien valmistelua sekä toiminnan, tulosten ja talouden suunnittelua (budjettivalmistelu) ja seurantaa. Poliisiosastolla on myös poliisitaustaisia asiantuntijoita osaamisen varmistamiseksi poliisin toimintaedellytysten varmistamisessa valtioneuvoston työskentelyssä. Poliisihallitus vastaa poliisin operatiiviseen toimintaan ja johtamiseen liittyvistä tehtävistä.

Kansainvälisiin poliisiasioihin kuuluvat Poliisihallituksen ja sen alaisen poliisihallinnon vastuulla olevien EU-, YK-, OECD- ja Euroopan neuvoston asioiden ja muiden kansainvälisten asioiden sekä pohjoismaiseen yhteistyöhön liittyvien asioiden valmistelu, koordinointi ja täytäntöönpano. Lisäksi poliisiosastolla huolehditaan Poliisihallitusta ja sen alaista poliisihallintoa koskevien valtiosopimusten ja muiden Poliisihallituksen ja sen alaisen poliisihallinnon kansainvälisten sopimusten valmistelusta.

Poliisiosaston vastuulle kuuluvat poliisin kansainväliset ja EU-tehtävät silloin kun on kyse strategisista, lainsäädännöllisistä ja poliittisista asioista. Edellä mainittuihin tehtäviin kuuluu mm. vastuu kaikista EU-neuvoston työryhmissä esillä olevista asioista. YK:n, Euroopan neuvoston ja OECD:n osalta poliisiosaston vastuulle kuuluvat asianomaiset yleissopimukset poliisihallinnon osalta sekä sopimuksiin liittyvissä komiteoissa ja toimikunnissa käsiteltävät poliisihallinnon toimialaan liittyvät asiat. Lisäksi osasto vastaa kahdenväliseen poliisiyhteistyön liittyvistä kysymyksistä. Poliisihallitus ja sen alainen poliisi vastaa poliisin operatiiviseen toimintaan liittyvistä kansainvälisistä tehtävistä.

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo@intermin.fi | www.intermin.fi

Ajankohtaiset lainsäädäntöhankkeet poliisiosastolla:

- **Hallituksen esitys eduskunnalle poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta** (syysistuntokausi 2019). Hankkeen tehtävänä on valmistella tarvittavat poliisihallinnon ilmoitusvelvollisuutta sekä poliisilaitoksen poliisipäällikön viran nimittämistoimivaltaa ja siihen liittyvää virkamiesoikeudellista sääntelyä koskevat säädösmuutokset.

- **Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden sisäministeriön poliisin hallinnonalan erityislaeissa olevien viittausten poistamisesta tai muuttamisesta viittauksiksi lakiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa** (syysistuntokausi 2019). Esityksellä muutetaan sisäministeriön poliisin hallinnonalan lakien muutoksenhakusäännöksiä. Muutokset johtuvat 1.1.2020 voimaan tulevasta uudesta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetusta laista (808/2019), joka kumoaa hallintolainkäyttölain (586/1996).

- **Hallituksen esitys eduskunnalle ampuma-aselain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännösten muuttamisesta** (syysistuntokausi 2019). Hankkeen tavoitteena on muuttaa ampuma-aselain muuttamisesta annetun lain sähköistä asiointia koskevien säännösten voimaantuloajankohtaa. Voimaantuloajankohdat tulee vastata poliisin asetietojärjestelmähankkeen valmistumista.
- **Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi puolustusvoimien virka-avusta poliisille ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi** (kevätistuntokausi 2020). Hankkeen tavoitteena on ajantasaistaa ja selkeyttää sääntelyä, joka koskee Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen virka-avun antamista poliisille. Tavoitteena on, että virka-apusäännöksillä voidaan osaltaan vastata paremmin turvallisuusympäristön muuttuneisiin vaatimuksiin.

- **Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi** (kevätistuntokausi 2020). Poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annettu laki sisältää säännökset poliisin lain nojalla säilyttämien vapautensa menettäneiden kohtelusta. Hanke on kokonaisuudistus, jossa poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelua koskeva lainsäädäntö selkeytetään ja ajantasaistetaan.

Kansainväliset- ja EU-asiat poliisiosastolla: Poliisiosaston kansainvälisistä ja EU-tehtävistä ehdottomasti ajankohtaisin asia on tänä syksynä Suomen EU-puheenjohtajuuskauden onnistunut läpivieminen. Poliisiosasto vastaa yhteensä viiden EU-neuvoston työryhmän ja komitean puheenjohtajuudesta ja jaetusta puheenjohtajuudesta toisen ministeriön kahdessa työryhmässä.

- **Sisäisen turvallisuuden tulevaisuuden suunta**. Suomen tavoitteena on selvittää, mitä instrumentteja EU:lla on jo nyt käytössä sisäisen turvallisuuden vahvistamiseksi, tunnistaa mahdollisia uusia uhkia ja esittää keinoja niiden torjumiseksi. Puheenjohtajana Suomi korostaa, että sisäisen turvallisuuden kehityskulkuja tulee tarkastella lainvalvonnan- ja oikeudellisen yhteistyön näkökulmasta. Teknologinen kehitys muuttaa lainvalvonnan toimintaympäristöä jatkuvasti ja teknologisten ratkaisujen merkitys kasvaa. Suomi pitää tärkeänä yhteiseurooppalaista näkemystä ja koordinoitujen EU-tason toimien merkitystä mm. 5G-verkkoteknologian turvallisuusriskeihin varautumisessa. Joulukuussa oikeus- ja sisäministereiden kokouksessa käsitellään keskustelujen pohjalta laadittua loppuasiakirjaa.

  Sisäiseen turvallisuuteen liittyvät haasteet ja ilmiöt ovat moninaisia ja rajat ylittäviä. Puheenjohtajana Suomi on tuonut esiin, että EU:n ja jäsenvaltioiden valmiuksia on vahvistettava hybridiuhkien torjumiseksi. Sisäisen turvallisuuden toimijoilla on mahdollisuus vahvistaa toiminnallaan yhteiskunnan kestävyyttä ja luoda vastustuskykyä erilaisia vaikutusyrityksiä vastaan. Tarvitsemme yhdessä valmisteltuja ja koordinoituja toimia.

- **Asetusehdotus terroristisen sisällön poistamiseksi internetistä**. Suomi tulee EU-puheenjohtajuuskaudella käynnistämään trilogineuvottelut asetusehdotuksesta heti kun Euroopan parlamentti ja komissio ovat järjestäytyneet. Suomen tavoitteena on edistää neuvotteluita mahdollisimman pitkälle tehokkaan ja toimivan lainsäädäntöinstrumentin aikaansaamiseksi. Suomi toimii neuvotteluissa puheenjohtajamaana, eikä siten tuo esille omia kantojaan neuvotteluissa.

- **Matkustajarekisteritietojen laaja hyödyntäminen.** EU:n matkustajarekisteridirektiivi, ns. PNR- direktiivi, velvoittaa lentoyhtiöt toimittamaan matkustajia koskevia tietoja lainvalvontaviranomaisille terrorismin ja vakavan rikollisuuden torjumiseksi. Suomen tavoitteena on käsitellä EU-työryhmässä myös muiden liikennemuotojen kuin lentoliikenteen matkustajarekistereiden tietojen hyödyntämistä, ja laatia neuvoston päätelmät siitä, että tietojen toimittamisvelvollisuuden laajentamista muihinkin liikennemuotoihin tulisi selvittää tulevaisuudessa.

- **Euroopan poliisiviraston (Europol) yhteistyö strategisten kumppaneiden, kuten yksityisen sektorin, kanssa.** Suomen tavoitteena on määrittää Europolin oikeusperustasta (EU-asetus) kohdat, joissa neuvosto näkee mahdollisia muutos- tai tehostamistarpeita huomioiden Europolin roolin jäsenmaiden kahdenvälisen ja alueellisen lainvalvontayhteistyön tukemisessa. Tavoitteena on laatia neuvoston päätelmät asiasta ja viestiä komissiolle jäsenmaiden tahtotila yhteistyön kehittämisestä.

- **Terrorismin torjunta ja väkivaltaisen ekstremismin ennalta ehkäisy**. Puheenjohtajana Suomi tulee nostamaan keskusteluun jäsenvaltioiden toimenpiteet väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisyksi ja terrorismin torjumiseksi riippumatta taustalla vaikuttavasta ideologiasta. Vierastaistelijailmiö ja jihadistinen väkivaltainen ideologia ovat keskeisiä, mutteivät ainoita terrorismin uhkia. Suomi nostaa puheenjohtajakaudellaan esille muun muassa väkivaltaisen äärioikeiston aiheuttaman terroristisen uhan.

  Suomen EU-puheenjohtajakaudella kiinnitetään huomiota väkivaltaisen ekstremismin ennalta ehkäisyssä käytettyjen toimenpiteiden tehokkuuden arviointiin ja tarkoituksena on edistää kykyä varautua uusiin uhkiin.

Politiikkaohjelmat:

Parhaillaan suurimmat voimavarat kohdistuvat hallitusohjelman toimeenpanoon. Hallitusohjelma sisältää laajasti toimenpiteitä, joista osa vastaa myös hallintovaliokunnan mietinnössä (5/2017 vp) tunnistettuihin haasteisiin tai epäkohtiin, esimerkiksi resurssien lisääminen ja kohdentaminen mietinnössä tunnistettuihin epäkohtiin. Toimeenpanovaiheessa ovat seuraavat poliisiosaston vastuulla olevat strategiat tai toimenpideohjelmat:

- Harmaan talouden ja talousrikostorjunnan strategia ja toimenpideohjelma 2016–2020
- Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia
- Kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja extremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelma, jota parhaillaan päivitetään.
- Kansallinen terrorismintorjunnan strategia 2018-2021

Lisäksi suunnitteilla on myös poliisin liikennevalvonnan toimenpideohjelman valmistelu. Poliisiosasto osallistuu myös moniin valtioneuvoston periaatepäätösten ja muiden politiikkaohjelmien valmisteluun ja toimeenpanoon, esimerkiksi seksuaalirikollisuuden torjuntaohjelma, Istanbulin sopimuksen toimenpanosuunnitelma, Laittoman maahantulon ja -maassa oleskelun vastainen toimintaohjelma Poliisin toimiala on laaja tietoverkkorikollisuudesta

ja hybridivaikuttamisesta perinteiseen hälytystoimintaan ja rikostorjuntaan, polkupyörävarkauksiin ja lähisuhdeväkivaltaan. Ajankohtaiset asiat ja ilmiöt vaihtelevat ajoittain nopeastikin. Esimerkiksi ajankohtaista on nyt al-Holin leirin tilanne valtioneuvoston työskentelyssä.

Poliisin organisaatiosta: Sisäministeriön alainen Poliisihallitus on keskusvirasto, joka johtaa ja ohjaa operatiivista poliisitoimintaa. Se suunnittelee, kehittää, johtaa ja valvoo operatiivista poliisitoimintaa ja sen tukitoimintoja. Poliisihallitus vastaa siitä, että kansalaiset saavat poliisin palveluja tasapuolisesti ja laadukkaasti eri puolilla Suomea. Poliisihallituksen alaisuudessa toimivat poliisilaitokset (11) sekä poliisin valtakunnalliset yksiköt Keskusrikospoliisi ja Poliisiammattikorkeakoulu. Palveluverkko koostuu pääpoliisiasemasta, poliisiasemista, poliisin palvelupisteistä sekä yhteispalvelupisteistä.

Valtakunnallisesti toimiva Keskusrikospoliisi (KRP) on erikoistunut kansainvälisen, järjestäytyneen, ammattimaisen ja muun vakavan rikollisuuden torjuntaan. Keskusrikospoliisilla on vastuu poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen niin kutsutusta PTR-rikostiedusteluyhteistyöstä. Lisäksi Suomen ainoa Rikostekninen laboratorio toimii Keskusrikospoliisissa. Laboratorio palvelee kaikkia poliisin yksiköitä sekä eräitä muita viranomaisia. Keskusrikospoliisissa toimii myös kyberrikostorjuntaan keskittynyt Kyberrikoskeskus. Keskusrikospoliisi on kansainvälisen rikospoliisiyhteistyön kansallinen keskus Suomessa ja vastaa Interpolin, Europolin ja Schengenin kansallisten keskuksen tehtävistä.

Poliisin koulutuksesta: Tampereella toimiva Poliisiammattikorkeakoulu (Polamk) vastaa poliisikoulutukseen rekrytoinnista ja opiskelijavalinnoista, poliisin tutkintokoulutuksesta, johtamiskoulutuksesta, täydennyskoulutuksesta sekä poliisialan tutkimus- ja kehittämistoiminnasta. Kaikki uudet poliisit valmistuvat Poliisiammattikorkeakoulusta ja saavat samanlaisen peruskoulutuksen ja -varustelun. Tämä on Suomen poliisin vahvuus kansainvälisesti tarkasteltuna. Poliisikoulutuksen aloittaa tällä hetkellä vuosittain 400 opiskelijaa. Poliisin koulutuksen kesto on noin 3 vuotta, ja se sisältää opiskelun rinnalla tapahtuvaa käytännön harjoittelua poliisin eri tehtävissä.

Poliisin tehtävistä ja toimivaltuuksista: Poliisi turvaa oikeus- ja yhteiskuntajärjestystä sekä ylläpitää yleisen järjestystä ja turvallisuutta. Poliisi ennalta estää, paljastaa ja selvittää rikoksia ja saattaa ne rikosprosessissa eteenpäin syyteharkintaan. Poliisi toimii yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja huolehtii tehtäviinsä kuuluvasta kansainvälisestä yhteistyöstä. Poliisi suorittaa lisäksi lupahallintoon liittyvät ja muut sille laissa erikseen säädetyt tehtävät sekä antaa jokaiselle tehtäväpiiriinsä kuuluvaa apua. Poliisin tehtävien kirjo on laaja. Hälytystehtävien hoito, esitutkinta ja ennalta ehkäisevä toiminta sekä lupahallinto ovat poliisin toiminnasta näkyvin osa.

Poliisin tehtävät ja toimivaltuudet on määritelty pääosin poliisi-, esitutkinta- ja pakkokeinolaeissa. Sisäministeriö vastaa poliisilain ja sen nojalla annettavien asetusten valmistelusta, oikeusministeriö pakkokeino- ja esitutkintalaeista. Poliisilaki sisältää poliisin päivittäistä toimintaa koskevat yleiset säännökset sekä periaatteet. Esitutkinta- ja pakkokeinolaissa puolestaan on rikosprosessiin liittyviä säännöksiä ja yleiset periaatteet sekä toimivaltuudet.

Eri laeissa on myös annettu poliisille suuri määrä erilaisia valvonta- tai virka-apuvastuita. Monissa muiden ministeriöiden valmisteluvastuulla olevissa laeissa on poliisia koskevia säännöksiä, esimerkiksi liikenne- ja viestintäministeriön valmisteluvastuulla olevassa tieliikennelaissa. Nämä yhteensä vaikuttavat siihen kokonaisuuteen, miten poliisiosasto suorittaa normiohjausta suhteessa alaisen poliisin toimialaan.

Toimintaympäristöstä (ei kattava):

Vaikka trendinä rikosten kokonaismäärä on laskussa, se koskettaa yhä voimakkaammin tiettyjä haavoittuvia ryhmiä kumuloituen. Tekninen kehitys, eriarvoistuminen ja muut trendit ilmenevät eri uhriryhmien kannalta eri

tavoin. Virtuaaliset ympäristöt mahdollistavat uhrien massatavoittamista, haavoittuvien ryhmien löytämistä, rikollisten verkottumista, laittomien tavaroiden ja palveluiden kauppaa ja avointa tiedonhankintaa. Hybridikeinojen käyttö uhkaa myös sisäistä turvallisuutta ja kohdistuu siviilihallinnon rakenteisiin ja siten sisäisestä turvallisuudesta vastaavien viranomaisten toimintakentälle. Ulkomaalaisten edustuksen määrän lisääntyminen niin rikoksen uhreina, tekijöinä kuin todistajinakin voi edellyttää uudenlaisia toimintatapoja sekä kansainvälistä virka-apuja. Ilmastonmuutos voi lisätä ympäristörikosten houkuttelevuutta.

Muutoksen keskeisiä teemoja ovat edelleen maahanmuutto, hybridivaikuttaminen, (kyber- ja informaatiovaikuttaminen), rikostorjunta, järjestäytynyt rikollisuus ja terrorismin torjunta sekä väkivaltainen radikalisoituminen ja extremismi. Poliisi on näiden ilmiöiden hallinnan keskiössä ja samanaikaisesti sen tulee turvata peruspoliisitoiminta koko valtakunnassa.

Poliisin resursseista: Poliisin rahoitus kohdistuu suurin kokonaisuuksiin, kuten henkilöstöön, toimitiloihin, varuste- ja ICT-hankintoihin sekä toiminnan kehittäminen. Henkilöstökulut muodostavat merkittävimmän poliisin rahoitustarpeesta.
Toimintaympäristön muutokset, uudet lainsäädännöstä johtuvat velvoitteet sekä poliisitoiminnan kustannuksiin kohdistuva hintatason nousu aiheuttaa edelleen haasteita. Kustannuspainetta kohdistuu mm. poliisin omasta toiminnasta riippumattomiin toimitilakuluihin ja ict-menoihin (mm. Senaatti ja TUVE), jotka ovat vieneet osan poliisin vuotuisista tasokorotuksista. Toimitilojen osalta tilanne on kriittinen ja niiden arvioidaan kasvavan kehyskaudella. Eräissä tiloissa henkilöstö on jo sairastunut. Samanaikaisesti poliisin suorituskykyä nostavia investointeja (esim. perusajoneuvokalusto) on jouduttu siirtämään tuleville vuosille lisäten korjausvelkaa. Hallitusohjelman mukaisesti hallitus jatkaa toimenpiteitä, joilla turvataan turvallisuusviranomaisille terveelliset, turvalliset ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaiset toimitilat.

Poliisimiesten tason arvioidaan vuonna 2019 olevan 7 280 htv (= nykytaso). Pitkään laskussa ollut poliisimiesten määrä on kääntynyt nousuun. Vuonna 2018 poliisimiesten määrä oli 7202 htv:tta.

Poliisin toimintamenomäärärahojen viime vuosien lisäyksillä poliisin resurssit on kyetty turvaamaan kohtuullisesti huolimatta vaikeasta taloudellisesta tilanteesta. Hallintovaliokunnankin huomion (5/2017 vp) mukaisesti poliisin rahoitus on kuitenkin edelleen osin lisätalousarviomenettelyyn nojaavaa ja pistemäistä, jossa vuodeksi kerrallaan annetaan korvamerkittyjä määrärahoja. Rinteen hallituksen ensimmäisessä talousarviossa vuodelle 2020 sisäministeriön esitys vuoden 2020 poliisitoimen toimintamenoiksi oli 762,2 milj. euroa ja Valtiovarainministeriön kannassa määrärahataso oli 759,4 milj. euroa. Hallitusohjelman edellyttämien määrärahalisäysten käsittely jatkuu hallituksen riihessä ja täydentävän talousarvion 2020 käsittelyn yhteydessä. Poliisitoimen osalta merkittävin lisäys oli 7,5 milj. euroa poliisimiesten määrän kasvattamiseksi. Vuoden 2020 osalta poliisitoimen määrärahataso vaikuttaa riittävältä, mutta kehyskauden osalta tilanne on edelleen ongelmallinen, mikä vaikuttaa pitkän aikavälin suunnittelua.

Pitkäjänteistä suunnittelua tukee poliisin henkilöstösuunnitelma, toimitiloja koskeva tiekartta, hankintojen pitkän aikavälin suunnitelma sekä toiminnan kehittämistä koskeva hankesalkku. Haasteena on kuitenkin, mikäli ei-harkinnanvaraiset menot (kuten toimitilat, ict) kasvavat, se on altis heijastelemaan poliisihallinnon kulurakenteen johdosta henkilöstön määrään.

Hallintovaliokunnan mietinnöstä (5/2017 vp): Hallintovaliokunta edellyttää hallituksen huolehtivan, että ”Poliisin henkilöresurssitaso palautetaan taloudellisen tilanteen parantuessa asteittain ensi vuosikymmenen puoleen väliin mennessä 2010 tasolle 7850 henkilötyövuoteen, tapahtuneen suorituskyvyn laskun sijasta poliisin suoristuskyky nousee kattavasti ja kansalaisten turvallisuus paranee sekä edellä mainitut epäkohdat korjataan tehokkaasti”

Sisäministeriön ja toimialan suunnittelutyössä on otettu hallintovaliokunnan mietintö (5/2017 vp) huomioon ja tullaan huomioimaan edelleenkin. Poliisikoulutuksen aloituspaikkamäärät on nostettu 400:aan. Lisäksi vuoden

2017 jälkeen lisäresurssointia on kohdennettu mm. nettipoliisityöhön, ennalta estävään työhön ja harva-alueille. Myös Poliisihallituksen tulosohjauksessa on nostettu kehittämiskohteita esille. On kuitenkin huomioitava, että kaikki mietinnössä esitetyt epäkohdat eivät välttämättä ole yksin poliisiosaston tai poliisitoimialan selvitettävissä ja sen takia ne edellyttävät edelleen pitkäjänteistä työtä sidosryhmien kanssa epäkohtien korjaamiseksi.

Sisäministeriön poliisiosaston ja Poliisihallituksen yhteistyönä selvitettiin ja valmisteltiin talvella 2019 yhteinen näkymä poliisin voimavaroista ja tavoiteltavasta suorituskyvystä. Tässä työssä huomioitiin myös hallintovaliokunnan mietintö (5/2017 vp). Se sisälsi myös toiminnallisten vaikutusten arvioinnit siitä, mitä voimavaroilla saavutetaan suhteessa panoksiin. Vaikutuksia todettiin olevan: 1. kansalaisten nopeampaan avunsaantiin (mm. toimintavalmiusajan paraneminen, läsnäolo ja näkyvyys, turvallisuuden tunne paranee ja kiinnijäämisriski kasvaa. 2. Poliisin ennalta estävä toiminta vahvistumiseen (toimintaympäristön havainnointi, syrjäytymiskehityksen puuttuminen, uusien tekojen estäminen, näkyvyys arjessa, koulupoliisi ja lähipoliisitoiminta) 3. Poliisin valvonta tehostumiseen (näkyvä monipuolinen liikenteenvalvonta, laittoman maassaolon valvonta) 4. Rikostorjunnan tuloksellisuus paranemiseen (mm. tutkittujen juttujen määrä ja suorituskyky kasvaa, rikosvastuu toteutuu, tietoverkkorikostutkinta vahvistuu jne.). Poliisihallituksen arvio resurssitarpeesta perustui toimintaympäristöön ja oli korkeampi kuin työskentelyn aikana myös valmistelussa mukana ollut hallintovaliokunnan mietinnön mukainen 7850 htv:tta. Tosiasialliset vaikutukset riippuvat kohdennettavien lisäresurssien määrästä.

Hallitusneuvottelujen tuloksena syntyneen hallitusohjelman tavoitteena on, että poliisien määrä nostetaan 7 500 henkilötyövuoteen vuoteen 2022 mennessä ja tämä tavoite voidaan saavuttaa nykyisellä opiskelijapaikkamäärällä (400). Vahvistuvat voimavarat kohdennetaan hallitusohjelman mukaisesti poliisin operatiiviseen toimintaan. Tämä tarkoittaa niin valvontaa ja hälytystoimintaa kuin esitutkintaa sekä ennaltaehkäisevää työtä. Tavoitteena on parantaa poliisin suorituskykyä voimavarojen nostolla.

Poliisihallitus vastaa poliisin resurssien kohdentamisesta ja kohdistaa toimintansa painopisteet strategian, hallitusohjelman ja talousarvion edellyttämin tavoin saavuttaakseen ne toiminnalliset tavoitteet, jotka sille on asetettu. Hallitusohjelman mukaisesti painotuksena on ainakin viranomaisten läsnäolon ja näkyvyyden lisääminen (erityisesti heikon palvelutason alueet), lähipoliisitoiminnan ja ennalta ehkäisevän työn sekä raskaan liikenteenvalvonnan vahvistaminen. Esitutkinnan resursseja lisäämällä pyritään vaikuttamaan rikosprosessin kestoon (saman aikaisesti eri rikosprosessin toimijoiden resursseja lisäämällä), mikä vaikuttaa muun muassa rikosten selvittämisasteeseen ja piilorikollisuuden paljastamiseen sekä rikosvastuun toteutumiseen. Hallitusohjelman toimeenpanemiseksi valmistellaan toimenpanosuunnitelma.

Taulukko 1. Poliisikoulutuksen nykyinen 400 aloituspaikkaa mahdollistaa seuraavan poliisimiesten htv-määrän kehityksen (nettolisäys, ei varmistettua rahoitusta)

	2018	2019 (arvio 08/2019)	2020 (arvio)	2021 (arvio)	2022 (arvio)	2023-2025 (arvio)
Poliisimiehet, htv	7 202	7 280	7 380	7 500	7 680	7 850

Hallitusohjelmassa on asetettu resurssitavoite hallituskaudelle, mutta nykyinen opiskelupaikkamäärä mahdollistaa hallintovaliokunnan mietinnön mukaisen tavoitetason kehityksen hallituskauden yli.

Resurssin lisäyksien toiminnalliset vaikutukset tulevat näkymään vasta pidemmällä aikavälillä resurssilisäyksen jaksotuksen johdosta. Sen lisäksi poliisi on jo tehostanut toimintaansa ja pyrkinyt eri tavoin hyödyntämään resursseja tehokkaasti. Tässä työssä on huomioitu myös hallintovaliokunnan (5/2017 vp) mietintö. Myös poliisin rikostorjunnan tila-selvitysraportin kehittämistoimet ovat käynnissä ja valvonta-ja hälytystoiminnan tila- selvitys

on valmistumassa. Myös nämä edellä kuvatut selvitykset ja analyysit tukevat resurssitarpeen tarkentumista ja tukevat luotettavaa tilannekuvaa poliisin voimavaroista.

Parhaillaan on suunnitteilla sisäministeriössä hanke, jonka tehtävänä tulee olemaan valmistella hallitusohjelman mukaisesti sisäisen turvallisuuden selonteko ja antaa samassa yhteydessä eduskunnan edellyttämä kirjallinen selvitys niistä toimenpiteistä, joihin hallintovaliokunnan mietinnön HaVM 5/2017 vp johdosta on ryhdytty. Sisäisen turvallisuuden selonteko ja kirjallinen selvitys edellisen selonteon toimeenpanosta tulee antaa jo vuoden loppuun 2020 mennessä. Työskentelyssä keskitytään myös mm. viranomaissuorituskykyyn, toiminnan tuloksellisuuteen ja toimintojen kehittämistarpeisiin.

Osastopäällikkö, ylijohtaja Risto Lammi